

cR

Centro
de Referência
Paulo Freire

**Este documento faz parte do acervo
do Centro de Referência Paulo Freire**

acervo.paulofreire.org

InstitutoPauloFreire

För mig är Freinet en betydande pedagog och han kommer även under nästa århundrade att förbli det p.g.a. sina teser och förslag. På samma sätt kommer hans framåtanda och mod att bli bekräftade och hans förslag förbli giltiga.

Jag beundrar Freinet och jag hyser en stor aktning för honom. När universitetet i Recife grundades 1961, hade jag kontakter med medlemmar av den internationella freinetrörelsen i Paris. Jag sände då material om Paulo-Freire-pedagogiken till dem. Tyvärr hade jag aldrig förmånen att få träffa Freinet.

Jag känner mig som den mindre pedagogen som talar om den större.

Freinets drömmar är även mina drömmar. Det finns en överensstämmelse mellan våra drömmar och mål: kampen, det ihärdiga engagemanget för en folkets uppföstran, för en bättre skola, en skola som när den är bra inte skäms för att vara lycklig. Denna skola hittar man i allt Freinet skrivit.

Freinets tro på arbetets betydelse är också min övertygelse. Freinet har här konstruerat något metafysiskt: det lekande arbetet (jeu - travail) och den arbetsintensiva leken (travail - jeu).

Det finns svåra frågor, djupt liggande problem, som jag ser i den brasilianska uppfostran som även Freinet såg i Frankrike. Jag kallar dem för dikotomier, motsättningar, som dock i realiteten bildar en enhet. För att ta ett exempel: praktik och teori.

Man kan inte dela på dem därför att de bildar en enhet.

Skolans praktiska vardag är en utvidgning av händelserna i den sociala verkligheten. Det vanliga sättet att ordna skolan producerar en antidemokratisk ideologi som riktar sig mot folket, en elitär ideologi vad tankar och makt anbelangar. Praktik och teori är en kontradiktorisk enhet, en dialektisk process.

Samtidigt som praktiken alstrar insikter frambringar den också kunskap, men den är inte sin egen teori. Ibland räcker kunskapen som skolans vardag alstrar inte till för att förklara den egna praktiken i klassrummet, om man inte också skissar en teori för sitt yrkesutövande som lärare. Teori och praktik är en odelbar enhet.

Jag föreslår alla lärare att tänka över sin praktik, därför att man först genom denna reflexion uppnår den teoretiska nivå som möjliggör att man på ett djupare och ärligare sätt förstår målen och grunderna för handlandet i klassrummet. I den brasilianska skolan hittar vi en intellektualistisk överdrift liksom en verbalism utan mål.

Freinet talade alltid och från början av sitt arbete emot skolans intellektualism. Även jag kritiserar intellektualism och verbalism, medan jag förespråkar en teori som ger en grund åt praktiken.

Uppfostran måste vara teoretisk för att vara praktisk. Det är skillnad mellan att vara teoretisk och verbal. Verbalism är en tom intellektualism: intelligensen flyger iväg högt ovanför verkligheten.

Freinet gjorde sig besväret att lära känna barnens konkreta dagliga liv: Pierre, Jean,

Besides being an act of knowing, education is also a political act. That is why no pedagogy is neutral.

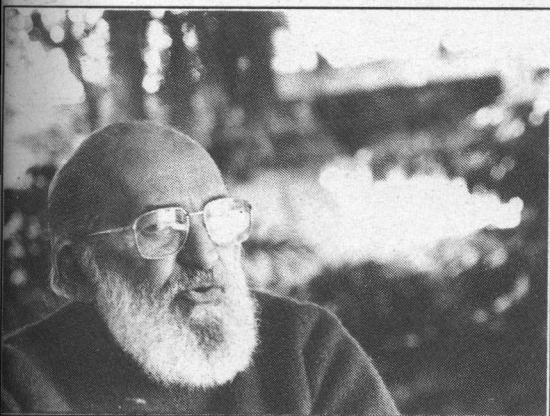
Louis, han känner **deras** verklighet och inte bara en allmän, universell verklighet. Hur är det överhuvudtaget möjligt att undervisa Pierre, om läraren inte känner till under vilka förhållanden Pierre lever och vilka rädslor och önskningar som Pierre har!

Det är viktigt att känna till elevens önskemål. Dessa önskemål utövar en fantastisk kraft på inläringen. För att kunna övervinna skillnaden mellan teori och praktik är det nödvändigt att rekonstruera det egna livet. Det måste vi göra för att besegra de ideologiska mönster som betingar oss och som vi lärt oss från barnsben. Man måste skapa nya arbetsstrukturer och nya maktstrukturer i skolan för att kunna övervinna skillnaden mellan teori och praktik. Det intellektuella arbetet hänger ihop med bourgeoisens flärdfulla sysslolöshet, medan handens arbete har sin bas i de arbetande klasserna.

Jag organiserar just nu en kampanj vid utbildningssekretariatet i Sao Paulo för att uppvärdera arbetsinsatserna av alla dem som arbetar i skolan – inte bara lärarnas, alla

Paulo Freire om Célestin Freinet

The question is not banking lectures or no lectures, because traditional teachers will make reality opaque whether they lecture or lead discussions. A liberating teacher will illuminate reality even if he or she lectures. The question is the content and dynamism of the lecture, the approach to the object to be known. Does it critically re-orient students to society? Does it animate their critical thinking or not?

By talking about 'illumination', it is very important for the liberating educators to know they are not properly the 'illuminators'. We must avoid thinking that we are the illuminators. I think that liberating education implies illumination of reality, but the illuminators are the agents together in this process, the educators and the educatees together. Of course, it may be, in this process, the educator has been in the world many years before the educatees, and so for many reasons the educator is not the same as the students. He or she is different, having more instruments of analysis to operate in the process of illuminating reality.

är ju uppfostrare. Det finns skilda nivåer i arbetet, men alla är fostrare, fria att arbeta med huvudet eller med händerna. Gemensamt talar man om juridiska, sociologiska eller andra frågor och upptäcker att man äger vetande. Freinet tillmätte "det sunda förnuftet" stort värde, därför att man via det sunda förnuftet kommer till vetenskapligt tänkande. Freinet fördjupade det praktiska i sitt pedagogiska arbete. Jag arbetar mindre praktiskt, mer teoretiskt, filosofiskt och metodologiskt.

I den brasilianska uppfostran finns ännu en dikotomi mellan frihetens praktik och auktoriteten. Och detta problem behandlade Freinet i sitt verk på samma sätt som jag.

Varken frihet eller auktoritet behöver föra en tynande tillvaro för en demokratisk praktiks skull, denna demokratiska praktik som Freinet drömde om för ett socialistiskt samhälle med mindre av orättvisa och skuld.

Elise Freinet, hans modiga hustru, har bidragit till hans verk och säger: "Det är inte fråga om en auktoritär auktoritet. Det är inte heller fråga om en upprorisk frihet. Det rör sig inte om en ytterligare tillspetsning av makt och auktoritet. Uppbyggandet av friheten sätter sina egna gränser, det är en av paradoxerna. Friheten blir fri först när den sätter sina egna gränser. Dessa gränser är omedvetna, fysiologiska, ideologiska, kulturella, politiska och intellektuella. Demokratin behöver gränser för ett politiskt liv. Viktigt är jämvikten mellan frihet och auktoritet och inte skillnaden mellan dessa."

Friheten gör det möjligt att hålla sig själv tillbaka, att vara produktiv och kreativ; utan denna frihet förblir världen ful i stället för att vara vacker.

Skolkonferensen är en praktiserad frihet men den kan även vara auktoritär. För att förläna tanken verklig innebörd måste man omforma den till praktik. Det skapar, när man gör det, jämvikt mellan orden och den konkreta verkligheten.

För att se Freinets och

mina drömmar förverkligade behövs en i sig fast och stadig praktik. Hur ska en bra lärare (fostrare) vara:

Läraren måste vara **förälskad**, dvs. vilja och göra sin egen praktik väl. Förälskelsen är en dygd och god kvalite för läraren.

Läraren (fostraren) måste vara **modig** nog att kämpa för sin praktik: lärarens **politisering**. Enligt min mening är politiseringen det väsentliga momentet i den pedagogiska praktiken.

Toleransen är en annan kvalitet för att se Freinet och Freire genomförd. Lära sig, vara i kontakt med skillnader, olikheterna, med antagonismerna.

Tilltron – man behöver **hoppet**. Det finns inget hopp utanför praktiken. Hoppet finns i de legitima och autentiska förändringarna av den pedagogiska praktiken. Att hysa hopp betyder att förbli handlingsberedd.

Hela Freinets liv var ett fantastiskt hoppets vittnesmål. Freinet har aldrig blivit handlingsförlamad och har aldrig hållit tal om hoppet. För Freinet är väntetiden även en handlingens tid.

Overs. från portugisiska till franska: Fatima Morais; från franska till tyska: Gitta Kovermann; från tyska till svenska: Lutz Kremer

Sv. övers. anm.:

Det har varit betydande problem att översätta tyskans "Praxis" till svenska eftersom det dels i Freires tal finns en glidning mellan "praktiken i klassrummet" (första delen av talet) och "praktiskt arbete" kontra teoretiskt arbete (andra delen), dels finns en större bredd i det tyska "Praxis" än i det svenska "praktik". Vidare är det möjligt att skärpan i resonemangen har blivit allt mera utsuddad på vägen genom översättningarna. Vi är dock alla bara amatörer.